O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT AGRAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor,
professor S.Boboyev
2025 yil "04" 07

Ro‘yxatga olindi № BD- 60811100- 1.15
2025 yil "04" 07

XALQ TABOBATI DORIVOR O‘SIMLIKLARI

O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	800000	- Qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi va veterinariya
Ta’lim sohasi:	810000	- Qishloq xo‘jaligi
Ta’lim yo‘nalishi:	60811100	- Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi

Toshkent – 2025

Сканировано с CamScanner

Fan/modul kodi XTDO'B1310	O'quv yili 2025-2026	Semestr 3 – 4	Kreditlar 4 – 6
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4 – 6

1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Xalq tabobati dorivor o'simliklari	120	180	300

2. I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - ushbu dastur respublika sharoitida Xalq tabobatining zamonaviy tibbiyot tizimida tutgan maqomi, uyg'unligi va ziddiyatlari. Ibn Sino merosining xalq tabobatidagi o'rni, xalq tabobati tajribasining zamonaviy tibbiyoda qo'llanilishi, mahalliy va chet el dorivor o'simliklaridan vositalarini tayyorlash usullarini o'rganishga qaratilgan.

"Xalq tabobati dorivor o'simliklari" fani umumkasbiy fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 1-kursda talabalarga o'qitilishi maqsadga muvofiq. Shu bois, xalq tabobati va rasmiy tibbiyotda foydalaniladigan dorivor o'simliklar to'g'risida ma`lumotlarni o'zlashtirish maxsus o'simliklar turini ajrata olish va bilish asosiy vazifalardan biri bo'lib xizmat qiladi.

Fanning asosiy vazifasi - O'zbekiston xalq tabobati va rasmiy tibbiyot dorivor o'simliklarining dorivor o'simlikshunoslikni rivojlanishiga o'zining adabiy manbalari va tadqiqot usullari bilan ta'sir doirasini, xalq tabobati va rasmiy tibbiyotda qo'llaniladigan dorivor o'simliklarini, xalq tabobati va rasmiy tibbiyot dorivor o'simliklarini tabiatda ko'payishi, xom-ashyosini etilish vaqti, terish me'yori va terish doimiyligini haqida tasavvurga ega bo'lishi kabi malakalarga ega bo'lishni o'rgatishdan iborat.

Fanning tarkibiy tuzilishi:

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-MODUL. XALQ TABOBATIDA DORIVOR O'SIMLIKLARNING SHIFOBAXSHLIK XUSUSIYATLARI

1-mavzu. Xalq tabobati dorivor o'simliklari fanining tarixi, maqsadi va vazifalari

Kirish. Fanning maqsadi va vazifalari. Zamonaviy tibbiyotdagi ahamiyati. Xalq tabobati davolash usullarining tasnifiy guruhlari, qisqacha tarixi, hozirgi holati, fanni rivojlanishtirish istiqbollari boshqa fanlar bilan bog'liqligi.

2-mavzu. O'zbekistonda xalq tabobatiga doir Davlat siyosati

O'zbekiston Respublikasida xalq tabobatiga oid Qonun va qarorlar mazmun va mohiyati va mavjud me'yoriy xujjatlar.

3-mavzu. Xalq tabobatida foydalaniladigan sabzavot o'simliklarning shifobaxshlik xususiyatlari.

Sabzavotlarning shifobaxshlik xususiyatlari shifobaxsh ta'sirga ega sabzavotlar *(lavlagi, karam, sabzi, turp va b.)* dan preparatlar olish va maqsadli qo'llanilishi, turg'unlashtirish tamoyillari.

4-mavzu. Xalq tabobatida foydalaniladigan tropik va subtropik o'simliklarning shifobaxshlik xususiyatlari.

Mevalarning shifobaxshlik xususiyatlari. Shifobaxsh ta'sirga ega mevalar *(limon, avokado, papaya, ananas, ashvaganda, greyfurd, fizalis, golubika, chernika va b.)* dan preparatlar olish va maqsadli qo'llanilishi.

5-mavzu. Xalq tabobatida foydalaniladigan yashil (ko'kat) o'simliklarning shifobaxshlik xususiyatlari

Ko'katlarning shifobaxshlik xususiyatlari. Shifobaxsh ta'sirga ega Ko'katlardan *(ukrop, kashnich, selder, ismaloq, rayhon, oregano, perilla va b.)* preparatlar olish va maqsadli qo'llanilishi, turg'unlashtirish tamoyillari.

6-mavzu. Xalq tabobatida foydalaniladigan don-dukkakli o'simliklarning shifobaxshlik xususiyatlari.

Mevalarning shifobaxshlik xususiyatlari. Shifobaxsh ta'sirga ega mevalar (shambala, sano, zig'ir, olao't, javdar, guruch, makkajo'xori, suli, qovoq urug'i, va h.k.) dan preparatlar olish va maqsadli qo'llanilishi.

7-mavzu. Xalq tabobatida foydalaniladigan yong'oq mevali o'simliklarning shifobaxshlik xususiyatlari.

Mevalarning shifobaxshlik xususiyatlari. Shifobaxsh ta'sirga ega mevalar (grek yong'oq, achchiq bodom, pista, kishu va b.) dan preparatlar olish va maqsadli qo'llanilishi.

8-mavzu. Xalq tabobatida yurak - qon tomir tizimi kasalliklarini davolashda foydalaniladigan dorivor o'simliklar va yig'malar.

Yurak -qon tomir tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan usimlik va yigmalar.

9-mavzu. Xalq tabobatida asab va endokrin tizimi kasalliklarini davolashda foydalaniladigan dorivor o'simliklar va yig'malar.

Endokrin va metabolik kasalliklarni davolash uchun tavsiya etilgan o'simliklar. Endokrin va metabolik kasalliklarni davolash uchun tavsiya etilgan yig'malar. Dorivor o'simliklar asosida olinadigan markaziy nerv tizimiga ta`sir etuvchi vositalar Analgetiklar. Asab tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan o'simlik lar. Asab tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan yig'malar

10-mavzu. Xalq tabobatida teri-tanosil va nafas olish tizimi kasalliklarini davolashda foydalaniladigan dorivor o'simliklar va yig'malar.

Teri-tanosil kasalliklarni davolash uchun tavsiya etilgan o'simlik va yig'malar. Yo'talga qarshi vositalar. Balg'am ko'chiruvchi vositalar. Bronxolitik vositalar. O'pka shishini davolashda qo'llaniladigan Xalq tabobatida ishlatigan dorivor o'simliklardan olinadigan vositalar. Ularning tasnifi, ta`sir mexanizmlari, farmakologik xususiyatlari, qo'llanilishi, nojo'ya ta`sirlari

11-mavzu. Xalq tabobatida buyrak va ayirish tizimi kasalliklarini

Сканировано с CamScanner

davolashda foydalaniladigan dorivor o'simliklar va yig'malar.

Buyrak va siydik tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan o'simliklar. Buyrak va siydik tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan yig'malar.

12-mavzu. Xalq tabobatida me'da-ichak tizimi kasalliklarini davolashda foydalaniladigan dorivor o'simliklar va yig'malar.

Me'da-ichak tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan o'simlik va yigmalar Buyrak va siydik tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan yig'malar.

2-MODUL. XALQ TABOBATINING AN'ANAVIY VA NOAN'ANAVIY DAVOLASH USULLARI

1-mavzu. Xalq tabobatining tasnifi va an'anaviy davolash usullari hamda ularning guruhlanishi

An'anaviy davolash usullarining tasnifiy guruhlari va negizlari .Xalq tabobatining tizimlashgan tartibi bilan tanishtirish va ommaviylashgan dorivor o'simliklarga qo'yilgan talablar asosida kasallik turiga ko'ra tarkibni tanlash va texnologiyasini amalga oshirish usullari.

2-mavzu. Sharq tabobati merosining xalq tabobatidagi o'rni.

Sharqiy xalq tabobatidagi davolash tizimi. Sharqiy xalq tabobatidagi qo'llaniladigan dorivor o'simliklar. Sharq xalq tabobatidagi davolash usullari va manbalari.

3-mavzu. Ibn Sino merosining xalq tabobatidagi o'rni.

Ibn Sino merosining xalq tabobatidagi o'rni Abu Ali ibn Sinoning qoldirgan boy merosi bilan tanishtirish. Inson mijozi bo'yicha tasniflanish tamoyillari, va davolashda qo'llaniladigan davo vositalari tarkibini asoslanishini o'rgatish. Ibn Sino merosining asosi bo'lgan "Tib qonunlari" asari mazmun va mohiyati.

4-mavzu. Beruniy merosining xalq tabobatidagi o'rni.

Beruniy merosining xalq tabobatidagi o'rni Beruniy qoldirgan boy merosi bilan tanishtirish, va davolashda qo'llaniladigan davo vositalari tarkibini asoslanishini o'rgatish. "Saydana" asarining mazmun mohiyati.

5-mavzu. Hind xalq tabobati (Ayurveda) va uning dorivor o'simliklari.

Ayuverda tabobati bilan tanishtirish va davolashda qo'llaniladigan davo vositalari tarkibini asoslanishini o'rgatish. "Ayuverda" asarining mazmun mohiyati va tutgan o'rni.

6-mavzu. Xitoy xalq tabobati (Chjud-shi) va uning dorivor o'simliklari.

Xitoy xalq tabobati va uning davolash tizimi. Xitoy xalq tabobatining maqomi. Xalq tabobatining zamonaviy tibbiyotdagi ahamiyati. Dorivor o'simliklar asosida tayyorlangan vositalarni organizmga ta'siri.

7-mavzu. Xitoy xalq tabobatida foydalaniladigan "Qigong" (quvvat tejash usuli) davolash usulining ahamiyati

Qigong ("Chee-gong" deb talaffuz qilinadi) meditatsiyasi - bu meditatsiya, boshqariladigan nafas olish va yumshoq harakatni birlashtirgan qadimiy Xitoy shifolash amaliyotidir. U taxminan "o'z energiyasining ustasi" deb tarjima qilingan va an'anaviy xitoy tibbiyotining (TCM) ikkita muhim tushunchasini birlashtiradi. Qi taxminan "Hayotiy kuch" degan ma'noni anglatadi, gong esa mahorat yoki etishtirishni anglatadi. Ushbu jarayon aqliy, jismoniy va ma'naviy salomatlikni yaxshilash uchun tanadagi tabiatning energiyasi va kuchini tarbiyalash uchun mo'ljallangan. TCMda yomon sog'liq tananing o'n ikkita meridianlari yoki joylari orqali chiqib ketadigan energiya sarfini tejash natijasi hisoblanadi. Ushu usul inson energiyasini tana bo'ylab singishiga imkon berib, salomatlikni mustahkamlaydi.

8-mavzu. G'arb tabobati merosining xalq tabobatidagi o'rni.

G'arb xalqlari merosining xalq tabobatidagi o'rni va davolash tizimi. G'arb xalqlari xalq tabobatidagi qo'llaniladigan dorivor o'simliklar

9-mavzu. Xalq tabobatida noan'anaviy davolash usullari va ularning guruhlanishi

Noan'anaviy davolash usullarining tasnifiy guruhlari va negizlari. Xalq tabobatining tizimlashgan tartibi bilan tanishtirish va ommaviylashgan dorivor o'simliklarga qo'yilgan talablar asosida kasallik turiga ko'ra tarkibni tanlash va texnologiyasini amalga oshirish usullari.

10-mavzu. Xitoy tabobatining tarixi va unda foydalaniladigan shifobaxsh yig'malarning ahamiyati.

Xitoy xalq tabobatida foydalaniladigan shifobaxsh yig'malarning asoslarini o'rganish *(dorivor o'simlik namunalari, maydalash, qaynatish damlash)*. Xalq tabobatida kasallikni noan'anaviy usulda davolashni o'rganish.

11-mavzu. Xalq tabobatida igna terapiya (akupunktura) va issiq terapiyadan (moxibustion) foydalanishning ahamiyati.

Xalq tabobatida igna terapiya (akupunktura) va issiq terapiyadan (moxibustion) foydalanishning ahamiyati. Akupunktur va moxibustionning asosiy nazariyasini o'rganish uchun: igna turi, igna turi. Davolash igana terapiya "Akupunktura" nuqtasi joylashuvi, meridian tizimi haqida tushuncha. Akupunktura va moxibustion davolashning asosiy texnologiyasi.

12-mavzu. Xalq tabobatida asalari "Apiterapiya" va dorivor o'simliklar "Fitoterapia" bilan davolashning ahamiyati.

Xalq tabobatida asalari "Apiterapiya" va dorivor o'simliklar "Fitoterapia" bilan davolashning ahamiyati. Xalq tabobatida asalalari mahsulotlarining foydali xususiyatlari. Xalq tabobatida o'simlik mahsulotlarining foydali xususiyatlari *(Fitoterapiya va Aromaterapiya)*.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Xalq tabobati dorivor o'simliklari fanining tarixi.
2. O'zbekistonda xalq tabobatiga doir Qonun va qarorlar ro'yxatini shakllantirish.
3. Xalq tabobatida foydalaniladigan sabzavot o'simliklarni ro'yxatini shakllantirish.

Сканировано с CamScanner

4. Xalq tabobatida foydalaniladigan tropik va subtropik o'simliklarni ro'yxatini shakllantirish.
5. Xalq tabobatida foydalaniladigan yashil (ko'kat) o'simliklarni ro'yxatini shakllantirish.
6. Xalq tabobatida foydalaniladigan don-dukkakli o'simliklarni ro'yxatini shakllantirish.
7. Xalq tabobatida foydalaniladigan yong'oq mevali o'simliklarni ro'yxatini shakllantirish.
8. Yurak - qon tomir tizimi kasalliklarini davolashda foydalaniladigan dorivor o'simliklar va yig'malar ro'yxatini shakllantirish.
9. Asab va endokrin tizimi kasalliklarini davolashda foydalaniladigan dorivor o'simliklar va yig'malar ro'yxatini shakllantirish.
10. Teri-tanosil va nafas olish tizimi kasalliklarini davolashda foydalaniladigan dorivor o'simliklar va yig'malar ro'yxatini shakllantirish.
11. Buyrak va ayirish tizimi kasalliklarini davolashda foydalaniladigan dorivor o'simliklar va yig'malar ro'yxatini shakllantirish.
12. Me'da-ichak tizimi kasalliklarini davolashda foydalaniladigan dorivor o'simliklar va yig'malar ro'yxatini shakllantirish.
13. Xalq tabobatining tasnifi va an'anaviy davolash usullari.
14. Xalq tabobatida foydalaniladigan dorivor o'simliklar ro'yxatini shakllantirish.
15. Sharq tabobati merosining xalq tabobatidagi o'rni.
16. Sharq tabobatida foydalaniladigan dorivor o'simliklar ro'yxatini shakllantirish.
17. Ibn Sino merosining xalq tabobatidagi o'rni.
18. Ibn Sino tomonidan foydalanilgan dorivor o'simliklar ro'yxatini shakllantirish.
19. Al-Beruniy merosining xalq tabobatidagi o'rni.
20. Al-Beruniy tomonidan foydalanilgan dorivor o'simliklar ro'yxatini shakllantirish.
21. Hind xalq tabobati *(Ayurveda)* va uning dorivor o'simliklari.
22. Hind xalq tabobatida foydalanilgan dorivor o'simliklar ro'yxatini shakllantirish.
23. Xitoy xalq tabobati va uning dorivor o'simliklari.
24. Xitoy xalq tabobatida foydalanilgan dorivor o'simliklar ro'yxatini shakllantirish.
25. Xitoy xalq tabobatida foydalaniladigan "Qigong" *(quvvat tejash usuli)* davolash usulining ahamiyati.
26. Xitoy xalq tabobatining davolash usulllari ro'yxatini shakllantirish.
27. G'arb xalqlari tabobati merosining xalq tabobatidagi o'rni.
28. G'arb xalqlari tabobatining davolash usulllari ro'yxatini shakllantirish.
29. Xalq tabobatining noan'anaviy davolash usullari va ularning guruhlanishi.
30. Xalq tabobatining noan'anaviy davolash usullarini ro'yxatini shakllantirish.
31. Xitoy xalq tabobatida foydalaniladigan shifobaxsh yig'malarning ahamiyati.
32. Xitoy xalq tabobatining shifobaxsh yig'malar ro'yxatini shakllantirish.
33. **Igna terapiya (Akupunktura) davolash usulining texnologiyasi.*
34. **Issiq terapiya (Moxibustion) davolash usulining texnologiyasi.*
35. Asalari mahsuloti "Apiterapiya" bilan davolash usulining texnologiyasi.
36. Dorivor o'simliklar "Fitoterapiya" bilan davolash usulining texnologiyasi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Buyrak tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan o'simlik;
2. Dorivor o'simliklarni xalq tabobatida muhim xususiyatlari ayting;
3. Dorivor o'simliklarining xalq tabobatida tutgan o'rni;
4. Dorivor o'simliklarni xususiyatlari va kasalliklarda qo'llanilishi bilishi va ularni foydalana olishi;
5. Dorivor o'simliklarning xalq tabobati guruhlanishi;
6. Ibn Sino merosining zamonaviy tibbiyotdagi o'rni. Ibn Sinoning "Tib qonunlari" asari tahlili;
7. Inson teri kasalliklarni davolash uchun tavsiya etilgan o'simlik va yig'malar;
8. Insonda ichak tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan dorivor o'simliklarni xalq tabobatidagi o'rni;
9. Insonda nafas olish yullari kasalliklarni davolash uchun tavsiya etilgan dorivor o'simlik;
10. Insonda quvvatsizlikda ishlatiladigan dorivor o'simlik;
11. Kamqonlikda ishlatiladigan dorivor o'simliklar;
12. Ko'z kasalliklarini davolash uchun xalq tabobatida o'simliklarning o'rni;
13. Nafas olish yo'llari kassaliklarini davolashda ishlatiladigan o'simliklar
14. Noan'anaviy davolash usullari;
15. O'zbekiston Respublikasida xalq tabobatiga tegishli qonun va qarorlar;
16. Odam organizmida immunitetni mustahkam qiluvchi omillar: xalq tabobatidagi yechimi;
17. Odamda siydik tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan dorivor o'simlik;
18. Onkologik kasalliklarni davolash uchun tavsiya etilgan o'simlik;
19. Oshqozon tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etiladigan dorivor o'simlik;
20. Ozuqaviy moyli o'simliklardan moy ajratib olish usullari va qo'llanilishi;
21. Sharqiy va G'arbiy xalq tabobatidagi davolash tizimi;
22. Teri kasalliklarni va ginekologik kasalliklarni davolash uchun

Сканировано с CamScanner

	ishlatiladigan dorivor o'simliklarni o'rni; 23. Tibet vositalari va ularning shifobaxshlik xususiyatlari; 24. Xalq tabobati dorivor o'simliklari sifatini belgilovchi ko'rsatgichlar, o'simlik turlarini amaliy ishlatishni asoslash; 25. Xalq tabobati dorivor o'simliklarining foydalilik xususiyatlari; 26. Xalq tabobati tajribasining salmoqli yutuqlari; 27. Xalq tabobati va zamonaviy tibbiyotda birdek ahamiyatli o'simliklar va ular asosidagi yig'malar; 28. Xalq tabobatida anjir o'simligining tutgan o'rni; 29. Xalq tabobatida davolash uchun ishlatiladigan o'simliklar; 30. Xalq tabobatida dorivor o'simliklardan yig'ma dori tayyorlash usullari; 31. Xalq tabobatida dorivor o'simliklardan yig'ma va dori shakllarini tayyorlash; 32. Xalq tabobatida ishlatiladigan o'simliklardan oqilona foydalanish; 33. Xalq tabobatida ishlatiladigan sabzavotlarni shifobaxsh xususiyatlarini sanab o'ting va tariflab bering; 34. Xalq tabobatida kasallikni noan'anaviy usulda davolash nimalar kiradi; 35. Xalq tabobatida kasallikni noan'anaviy usulda davolash; 36. Xalq tabobatida ko'katlarning shifobaxsh xususiyatlari; 37. Xalq tabobatida qon tomir tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan dorivor o'simliklar; 38. Xalq tabobatida suv bilan davolash usullaridan foydalanish jihatlar ayting; 39. Xalq tabobatida zuluklar bilan davolashning foydali tamonlari; 40. Xalq tabobatining zamonaviy tibbiyot tizimida tutgan o'rni, uyg'unligi va ziddiyatlari; 41. Xitoy xalq tabobati asoslari, davo vositalari; 42. Xorijiy tabiiy dori vositalari va ularni va maqsadli; 43. Xushbo'y o'simliklarning shifobaxsh xususiyatlari; 44. Yurak-qon tomir tizimi kasalliklarini davolash uchun tavsiya etilgan dorivor o'simliklarni ta'riflab yozing bering;. 45. "Avesto" ning tibbiyotdagi o'rni va davolash tizimi.
3.	**V.Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiya):** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - xalq tabobati dorivor o'simliklarining foydalilik xususiyatlari, dorivor o'simliklarining xalq tabobatida tutgan o'rni, xalq tabobatida ishlatiladigan o'simliklarning arellarini hamda ularga ekologik omillarning ta'siri haqida ***tasavvurga ega bo'lishi***; - xalq tabobati dorivor o'simliklari sifatini belgilovchi ko'rsatgichlarni, o'simlik turlarini amaliy ishlatishni asoslashni, dorivor o'simliklarning xalq tabobati tarixida tutgan o'rnini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;*** - dorivor o'simliklarning xalq tabobati guruhlanishi, dorivor o'simliklarni xususiyatlari va kasalliklarda qo'llanilishini bilishi va ulardan foydalana olishi, dorivor o'simliklarning shifobaxshlilik xususiyatlarini tahlil qila olishi, Ibn Sino merosi, "Tib qonunlari" asarini zamonaviy tibbiyotdagi o'rnini, xalq tabobatida dorivor o'simliklar xom ashyolarini tayyorlash muddatlari to'g'risida olingan ma'lumotlarni qayta ishlash va tahlil etish kabi ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak***
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** - ma'ruzalar; - interfaol keys – stadilar; - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol javoblar); - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual loyihalar; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijaldarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish,i yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. Mavlyanova Z.F.,Usmonxodjayeva A.A., Ravshanova M.Z., Ro'zimurotova Y.Sh., Xalq tabobati. O'quv qo'llanma. Samarqand. "Sarvar mexroj baraka" bosmaxonasida chop etilgan. 2022 y. 356 b. 2. Alimova R.A., Sagdiyev M.T., Adilov B.A., Abdullayeva M.S. Farmakognoziya. Nashriyot. Toshkent. "Navro'z" 2018 y. 293 b. 3. Sanoyev Z.I., Turdiyev P.Q., Alimova N.X., Berdimurodov B.P. Farmakognoziya. Toshkent. "Yetakchi" nashriyoti. Darslik. 2023 y. 416 b. 4. Sobirov I.A., Farmakognoziya. Toshkent Andijon. "Step by step print" nashriyoti, 2023 y. - 380 b. *5. Medicinal plants: classification, biosynthesis and pharmacology. Alejandro Varela and Jasiah Ibañez. ISBN: 978-1-60876-027-5. 2009 y. 384 p. *6. Agro-techniques of selected Medicinal plants. Volume II. National Medicinal Plants Board, Department of AYUSH, Ministry of Health and Family Welfare, Government of India, 2014. *7. Agro-Techniques of Medicinal Plants (English, Hardcover, Ravindra Sharma) Be the first to Review this product, Delhi 2014 y. **Qo'shimcha adabiyotlar** 1.Karimov V., Shomaxmudov A. "Xalq tobobati va zamonaviy ilmiy tibda qo'llaniladigan shifobaxsh o'simliklar", "Ibn Sino" nashriyoti, Darslik. Tashkent, 1993 y. 308 bet. 2.Mirziyoyev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "Uzbekistan" NMIU, 2017.-47 b. 3.Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "Uzbekiston" NMIU, 2017. - 485 b.

Сканировано с CamScanner

	4.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi tug'risida"giPF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun xujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda. 5.Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11. 6.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yovvoyi holda o'suvchi dorivor o'simliklarni muhofaza qilish, madaniy holda yetishtirish, qayta ishlash va mavjud resurslardan oqilona foydalanish chora-tadbirlari" to'g'risida №4670 son PQ- sonli qarori. **Axborot manbalari** 1. www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasi hukumat portali 2. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasining rasmiy veb-sayti 3. www.tdau.uz - Toshkent davlat agrar universitetining rasmiy veb-sayti https://t.me/channel_tsau_library - TDAU Axborot resurs markazining rasmiy veb-sayti 3. www.lektrava.ru - ООО «Здорове» firmasining rasmiy veb-sayti 4. www.plam.ru - Online kutubxonaning rasmiy veb-sayti 5. www.plantarum.ru - Rossiya va qo'shni mamlakatlarning o'simliklari va lishayniklari: ochiq onlayn atlas va o'simliklar bo'yicha qo'llanma.
7.	Fanning o'quv dasturi Toshkent davlat agrar universiteti Kengashining 2025 yil "04" 07 dagi 13 -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	**Fan/modul uchun ma'sullar:** Jumaboyev G'.Sh.-TDAU "Dorivor o'simliklar" kafedrasi q.x.f.f.d, dotsent. Sultanova G.A. - TDAU "Dorivor o'simliklar" kafedrasi assistent. Dustyorov M.D. - TDAU "Dorivor o'simliklar" kafedrasi assistent Mardonov M.F. - TDAU "Dorivor o'simliklar" kafedrasi assistent
9.	**Taqrizchilar:** M.Z. Xolmurotov - TDAU "O'rmonchilik va landshaft dizayn" kafedrasi mudiri, dotsent A.S. Esankulov - O'zRFA Botanika instituti "Dorivor va manzarali o't - o'simliklar introduksiya" laboratoriyasi mudiri, b.f.n.

Mazkur o'quv dasturi dunyoning e'tirof etilgan xalqaro QS va THE reytinglarida nufuzli TOP-300 talikka kirgan quyidagi oliy ta'lim tashkilotlarining ta'lim dasturlari asosida ishlab chiqilgan.

№	OTM nomi	QS	THE	O'quv dasturidagi mavzu nomi	Kiritlgan qo'shimcha va o'zgartirishlar	Havolalar:
1.	KU Leuven (Belgium)	61 o'rin	33 o'rin	*7-mavzu. Hindiston, Xitoy va Tibetning an'anaviy va noan'anaviy xalq tabobati (M).	The use of herbs in folk medicine, medical systems of India, Chinese medicine, Tibet, etc. *(Xalq tabobatida, Hindistonning tibbiy tizimlarida, Xitoy tibbiyotida, Tibetda va boshqalarda o'tlardan foydalanish.)*	https://medicineschool.ujk.edu.pl/files/syllabus/2016-2022/12.%20Electives%202nd-9th%20semester/utility%20and%20medicinal%20plants.pdf
2.	The University of Hong Kong (China)	26 o'rin	37 o'rin	*10-mavzu. Xitoy tabobatining tarixi va unda foydalaniladigan shifobaxsh yig'malarning ahamiyati. (M)	*History of Chinese Medicine (Xitoy tabobati tarixi)*	https://www4.hku.hk/pubunit/drcd/files/ugdr2024-25/Medicine/BChinMed.pdf
3.	Fudan University China (Mainland)	50 o'rin	64 o'rin	*11-mavzu. Xalq tabobatida igna terapiya (akupunktura) va issiq terapiyadan (moxibustion) foydalanishning ahamiyati (M)	The therapeutic process of acupuncture and moxibustion. *(Igna terapiya "akupunktura" va issiq terapiya "moxibustion" davolash jarayonini tushuntirish).*	https://iss.fudan.edu.cn/MED170003.pdf
				33/34-mavzular. 33. *Igna terapiya (Akupunktura) davolash usulining texnologiyasini o'rganish (A). 34.*Issiq terapiya (Moxibustion) davolash usulining texnologiyasini o'rganish (A).	To learn the basic technology of acupuncture and moxibustion, and practice needle by oneself. *(Igna terapiya (Akupunktura) va Issiq terapiya (Moxibustion) asosiy texnologiyasini o'rganish va igna bilan mashq qilish.)*	

Сканировано с CamScanner